

Hà Nội, ngày 14 tháng 11 năm 2023

THÔNG CÁO BÁO CHÍ VỀ NỘI DUNG
HỘI THẢO KHOA HỌC QUỐC TẾ
“VĂN HÓA ỐC EO TRONG BỐI CẢNH VĂN HÓA CHÂU Á”

(Tổ chức tại thành phố Long Xuyên, tỉnh An Giang, ngày 17/11/2023)

Ban Chủ nhiệm Đề án Văn hóa Ốc Eo – Nam Bộ

Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam

I. THÔNG TIN CHUNG VỀ HỘI THẢO

1. Tên Hội thảo: “Văn hóa Ốc Eo trong bối cảnh văn hóa châu Á”

2. Đơn vị tổ chức Hội thảo

Viện Hàn lâm KHXH Việt Nam và UBND tỉnh An Giang đồng chủ trì tổ chức Hội thảo.

3. Thời gian và địa điểm tổ chức Hội thảo

Thời gian: Ngày 17 tháng 11 năm 2023

Địa điểm tổ chức: Hội trường Văn phòng UBND tỉnh An Giang.

Địa chỉ: Số 16, đường Tôn Đức Thắng, phường Mỹ Bình, thành phố Long Xuyên, tỉnh An Giang.

4. Hình thức và công nghệ tổ chức

- Trực tiếp: Các đại biểu khách mời tham dự Hội thảo trực tiếp tại thành phố Long Xuyên, tỉnh An Giang.

- Trực tuyến: Các chuyên gia quốc tế; sử dụng phần mềm Zoom Meeting trực tuyến.

5. Thành phần đại biểu tham dự Hội thảo

Đại biểu trong nước: Khoảng 160 đại biểu

Đại diện lãnh đạo Chính phủ, Ban Tuyên giáo Trung ương, Bộ Khoa học và Công nghệ, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch, Trưởng đại diện UNESCO tại Hà Nội, Ủy ban quốc gia UNESCO Việt Nam, Cục Di sản Bộ Văn hóa - Thể thao và Du lịch, Hội Khoa học Lịch sử, Hội Khảo cổ học, Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam (Lãnh đạo Viện Hàn lâm, Lãnh đạo Ban QLKH, Lãnh đạo Ban KHTC, Lãnh đạo Ban HTQT, Văn phòng), các Viện nghiên cứu chuyên ngành như Viện Nghiên cứu Kinh thành, Viện Khảo cổ học, Viện Khoa học xã hội vùng Nam Bộ, Viện Sử học, Viện Nghiên cứu Tôn giáo, Viện Nghiên cứu Đông Nam Á, Bảo tàng Lịch sử Quốc gia, Bảo tàng Lịch sử Việt Nam (Tp Hồ Chí Minh), Khoa lịch sử của Đại học Sư phạm Hà Nội,

Đại học KHXH&NV (Đại học Quốc gia Hà Nội) và Đại học KHXH&NV (Đại học Quốc gia Tp. Hồ Chí Minh).

Đại diện lãnh đạo các tỉnh miền Tây Nam Bộ: An Giang, Kiên Giang, Cần Thơ, Đồng Tháp...

Đại biểu quốc tế: Tham dự trực tiếp khoảng 12 đại biểu, gồm các chuyên gia trong lĩnh vực khảo cổ học, di sản học, văn hóa học, sử học, xã hội học... đến từ Pháp, Australia, Nhật Bản, Hàn Quốc, Trung Quốc, Campuchia.

6. Mục đích ý nghĩa của Hội thảo

Đây là Hội thảo quan trọng và có ý nghĩa lớn trong việc công bố kết quả nghiên cứu khoa học của Đề án, đồng thời đây cũng là cơ hội để trao đổi học thuật, tuyên truyền, quảng bá về những giá trị nổi bật của văn hóa Óc Eo và vương quốc Phù Nam, cung cấp cơ sở khoa học cho công tác nghiên cứu xây dựng Hồ sơ đề cử Khu di tích Óc Eo – Ba Thê là di sản văn hóa thế giới.

Hội thảo nhằm tổng kết, đánh giá kết quả khai quật, nghiên cứu khảo cổ học tại Khu di tích Óc Eo – Ba Thê (An Giang) và Nền Chùa (Kiên Giang) năm 2017-2020; đồng thời tiếp tục làm sáng rõ hơn giá trị lịch sử, văn hóa và mối quan hệ của đô thị cổ Óc Eo trong giao lưu kinh tế, văn hóa với khu vực và thế giới trong giai đoạn 10 thế kỷ sau Công nguyên, góp phần thiết thực vào công tác bảo tồn và phát huy giá trị của văn hóa Óc Eo.

Kết quả của Hội thảo dự kiến sẽ cung cấp thêm nhiều tư liệu khoa học mới, đặc biệt là những quan điểm mới mang tính học thuật về lịch sử hình thành, phát triển của văn hóa Óc Eo, đô thị cổ Óc Eo, nhất là các vấn đề liên quan đến vương quốc Phù Nam trong lịch sử như: Văn hóa Óc Eo và Vương quốc Phù Nam trong bối cảnh lịch sử, văn hóa Đông Nam Á và châu Á; Mạng lưới hải thương quốc tế và vai trò của đô thị cổ Óc Eo trong bối cảnh đô thị cổ ở Đông Nam Á và châu Á trước thế kỷ 10; Những giá trị nổi bật toàn cầu của khu di tích Óc Eo – Ba Thê... Đây là những vấn đề khoa học quan trọng góp phần thiết thực và hiệu quả cho quá trình nghiên cứu xây dựng Hồ sơ di sản đề cử Khu di tích Óc Eo – Ba Thê trình UNESCO công nhận là Di sản văn hóa thế giới.

II. NỘI DUNG KHOA HỌC CỦA HỘI THẢO

Văn hóa Óc Eo là thuật ngữ khoa học để chỉ một nền văn hóa khảo cổ, hình thành và phát triển từ thế kỷ I đến thế kỷ VII, có thể kéo dài đến đầu thế kỷ thứ VIII sau Công nguyên ở vùng đồng bằng hạ lưu sông Mê Kông, thuộc vùng đất Nam Bộ, Việt Nam ngày nay. Đây là nền văn hóa vật chất của vương quốc Phù Nam, một nhà nước sớm ở Đông Nam Á, có tầm ảnh hưởng rộng lớn ở khu vực và châu Á từ những thế kỷ đầu Công nguyên. Nền văn hóa này có nguồn gốc bản địa, được hình thành trên nền tảng văn hóa Tiền Óc Eo. Văn hóa Óc Eo được biết đến từ sau cuộc khai quật khảo cổ tại cánh đồng Óc Eo (thuộc huyện Thoại Sơn, tỉnh An Giang) do nhà khảo cổ học người Pháp Louis Malleret thực hiện vào năm 1944. Kể từ đó đến nay, Óc Eo – Ba Thê trở thành di chỉ khảo cổ học nổi tiếng không chỉ ở vùng Nam Bộ, Việt Nam mà cả khu vực Đông Nam Á và châu Á. Trong nhiều thập kỷ qua, các cuộc khai quật ở đây đã đưa ra ánh sáng khối lượng lớn di tích, di vật minh chứng sinh động cho lịch sử hình thành và phát triển của nền văn hóa Óc Eo, minh chứng Óc Eo là một trung tâm đô thị lớn, sầm uất và nổi tiếng bậc nhất của Vương quốc Phù Nam.

Với giá trị đặc biệt và tầm vóc lớn của văn hóa Óc Eo trong lịch sử Việt Nam, năm 2015, Thủ tướng Chính phủ đã giao cho Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam thực hiện Đề án “*Nghiên cứu khu di tích khảo cổ học Óc Eo - Ba Thê, Nền Chùa (Văn hóa Óc Eo Nam Bộ)*” (sau đây gọi tắt là *Đề án Óc Eo*). Đây là đề án khoa học có quy mô lớn nhất từ trước đến nay, và là nhiệm vụ nghiên cứu mang tầm quốc gia.

Mục tiêu chính của Đề án là khai quật, nghiên cứu khảo cổ học văn hóa Óc Eo tại các di tích Óc Eo - Ba Thê (huyện Thoại Sơn, tỉnh An Giang) và di tích Nền Chùa (huyện Hòn Đất, tỉnh Kiên Giang) nhằm thu thập tư liệu và làm sáng rõ hơn lịch sử hình thành và phát triển của văn hóa Óc Eo và vương quốc Phù Nam, đồng thời nghiên cứu sâu hơn về vị trí, vai trò và tầm quan trọng của đô thị cổ Óc Eo trong lịch sử Việt Nam, khu vực Đông Nam Á và châu Á; cung cấp cơ sở khoa học cho công tác quy hoạch, bảo tồn và phát huy giá trị của di sản văn hóa Óc Eo trên vùng đất Nam Bộ, đặc biệt là phục vụ cho công tác nghiên cứu xây dựng nội dung Hồ sơ đề cử UNESCO xem xét công nhận Khu di tích Óc Eo - Ba Thê là di sản văn hóa thế giới.

Tháng 12/2016, Viện Hàn lâm KHXH Việt Nam chính thức khởi động Đề án. Tham gia thực hiện Đề án có 3 đơn vị hàng đầu về khảo cổ học tại Việt Nam, đó là Viện Nghiên cứu Kinh thành, Viện Khảo cổ học và Viện Khoa học xã hội vùng Nam Bộ.

Từ năm 2017 đến năm 2020, Viện Khảo cổ học và Viện Khoa học xã hội vùng Nam Bộ đã tiến hành khai quật khảo cổ học khu di tích Óc Eo - Ba Thê với quy mô lớn, có diện tích trên 16.000m² tại 2 khu vực là cánh đồng Óc Eo và sườn núi Ba Thê với 8 địa điểm: Gò Giồng Cát, Gò Giồng Trôm, Gò Óc Eo, Lung Lớn (Cánh đồng Óc Eo); Gò Sáu Thuận, Gò Út Trạnh, Chùa Linh Sơn, Linh Sơn Bắc (núi Ba Thê).

Từ năm 2018 đến năm 2020, Viện Nghiên cứu Kinh thành tiến hành khai quật khu di tích Nền Chùa với diện tích 8.000m². Đây là khu di tích nằm dưới cánh đồng lúa gần cửa biển, cách Óc Eo - Ba Thê khoảng 12 km theo đường chim bay về phía Bắc.

Sau gần bốn năm thực hiện nhiệm vụ (2017-2020), kết quả khai quật khảo cổ học tại Óc Eo - Ba Thê (An Giang) và Nền Chùa (Kiên Giang) đã phát hiện được nhiều loại hình di tích quan trọng như kiến trúc đền tháp, di chỉ cư trú nhà sàn, các loại giếng nước, hồ nước được xây dựng bằng gạch, đá và đồ gỗ cùng nhiều dấu tích sản xuất đồ thủ công mỹ nghệ trang sức bằng đá quý, thủy tinh và bằng vàng. Đặc biệt, cuộc khai quật đã đưa lên khỏi lòng đất một số lượng cực kỳ phong phú, đa dạng các loại hình di vật, trong đó nhiều nhất là đồ gốm và đồ trang sức bằng thủy tinh.

Với những phát hiện quan trọng của khảo cổ học trong các năm 2017-2020, lịch sử hình thành và phát triển của văn hóa Óc Eo và vương quốc Phù Nam tiếp tục được làm sáng tỏ qua các loại hình di tích và di vật mới phát hiện. Nguồn tư liệu quan trọng này đã góp phần minh chứng thuyết phục rằng, trong gần 8 thế kỷ tồn tại từ đầu Công nguyên đến đầu thế kỷ VIII sau Công nguyên, thế kỷ IV - VI là thời kỳ phát triển rực rỡ nhất của đô thị cổ Óc Eo và vương quốc Phù Nam.

Kết quả khai quật tại khu di tích Óc Eo - Ba Thê đã phát hiện được nhiều vấn đề khoa học mới, minh chứng rõ ràng và thuyết phục hơn về đặc điểm, tính chất của “đô thị cổ” trên cánh đồng Óc Eo vốn là nơi tụ cư ven kênh rạch với sinh kế nông nghiệp và thương nghiệp nổi trội, có mối giao lưu văn hóa, thương mại hàng hải rất phát triển, liên kết nhiều khu vực trên thế giới thời bấy giờ. Bên cạnh đó, kết quả khai

quật tại núi Ba Thê cũng đã phát hiện một quần thể di tích kiến trúc tôn giáo, tín ngưỡng có quy mô lớn đưa lại một bức tranh khá sinh động về trung tâm tôn giáo lớn của vương quốc Phù Nam và đời sống sinh hoạt văn hóa rất đặc sắc của đô thị cổ Óc Eo trong lịch sử.

Kết quả quan trọng của Đề án là đã nghiên cứu và khẳng định rõ hơn các giá trị nổi bật của khu di tích Óc Eo – Ba Thê. Đây là một trung tâm dân cư, trung tâm đô thị, trung tâm kinh tế, trung tâm tôn giáo của văn hóa Óc Eo và Vương quốc Phù Nam. Trong đó, Ba Thê đóng vai trò là trung tâm tôn giáo lớn trong đô thị, và Óc Eo là trung tâm đô thị hay thành phố ven biển, kết nối với biển Tây Nam thông qua Nền Chùa và các tuyến thủy lộ trong vùng. Đây là đô thị có vai trò rất quan trọng trong hệ thống thương mại quốc tế. Những phát hiện mới về đồ gốm nước ngoài tại di tích Nền Chùa, Lung Lớn và Gò Giồng Cát, gồm những đồ gốm đến từ La Mã (thế kỷ II), Ấn Độ (thế kỷ I - VI), Trung Quốc (thế kỷ II - VII) và Tây Á (thế kỷ VIII) đã minh họa rõ ràng mối quan hệ xuyên đại dương, cung cấp cho chúng ta một cái nhìn xuyên suốt và bao quát hơn về mối quan hệ giao lưu kinh tế, văn hóa của đô thị Óc Eo trong lịch sử.

Kết quả phân tích thành phần tinh bột còn bám lại trên bề mặt các bàn nghiên tìm thấy ở Óc Eo đã tìm ra được các loại gia vị từng được nghiên trên đó. Phân tích các vi chất thực vật thu được từ bề mặt của các công cụ bàn nghiên Óc Eo, các nhà nghiên cứu đã xác định 717 hạt tinh bột, trong đó có 604 hạt có thể xác định được loài, trong đó có gia vị được cho là có nguồn gốc Nam Á, Đông Nam Á hải đảo bao gồm nghệ, gừng, đinh hương, nhục đậu khấu, quế... Đây là phát hiện quan trọng về “con đường gia vị” trong văn hóa Óc Eo, gợi ý đến khả năng những thương nhân hoặc du khách Nam Á đã mang truyền thống ẩm thực này vào Đông Nam Á trong thời kỳ có những tiếp xúc thương mại hàng hải ban đầu qua Ấn Độ Dương, bắt đầu từ khoảng 2.000 năm trước. Bằng chứng này góp phần chứng minh rằng, con đường thương mại thời cổ đại đã đi từ Ấn Độ băng qua eo Kra nơi miền Nam Thái Lan rồi sang Óc Eo, trong đó gia vị là một mặt hàng quan trọng.

Kết quả khai quật tại Nền Chùa cũng cung cấp những nhận thức mới. Đây là trung tâm dân cư và tôn giáo lớn hưng thịnh trong giai đoạn thế kỷ IV - VI, nơi diễn ra nhiều hoạt động sinh hoạt văn hóa, tôn giáo của cộng đồng. Nền Chùa là “cửa ngõ” biển quan trọng của đô thị cổ Óc Eo, là điểm trung chuyển - kết nối giữa thế giới bên ngoài với đô thị Óc Eo qua hệ thống thủy lộ là Lung Lớn hay Lung Giồng Đá, và nằm trong không gian của đô thị Óc Eo, trung tâm tôn giáo Ba Thê và các vùng phụ cận. Nhận định này khẳng định rõ hơn vai trò và vị trí quan trọng của Nền Chùa trong lịch sử đô thị cổ Óc Eo.

Những kết quả nghiên cứu của Đề án cho thấy, với tầm nhìn hướng biển và mở rộng giao lưu với thế giới rộng lớn bên ngoài, Óc Eo – Ba Thê không chỉ đóng vai trò là một đô thị hay thành phố ven biển và mở rộng giao lưu với thế giới, một trung tâm buôn bán, trung chuyển thương mại giữa Đông Nam Á và Tây Nam Á mà còn thực sự là một trung tâm gia công, sản xuất hàng hóa lớn của Đông Nam Á. Tiềm năng, sức mạnh kinh tế đô thị đó đã sớm định hình, thúc đẩy sự chuyển hóa xã hội Phù Nam nói chung, trong đó đô thị Óc Eo trở thành đô thị thương mại. Nhờ đó, đô thị Óc Eo – Ba Thê đã tạo nên những bước phát triển vượt ra khỏi giới hạn không gian địa lý, đưa vùng đất đầm lầy ven biển trở thành một đô thị sầm uất và nổi tiếng ở Đông Nam Á, kết nối với Trung Quốc, Đông Nam Á, Ấn Độ, Vịnh Ba Tư, Địa Trung Hải... nổi lên như một khu vực có trình độ sản xuất và thương mại phát triển bậc nhất ở Đông Nam Á.

Các kết quả nghiên cứu và những nhận định khoa học của Đề án là những bằng chứng khoa học quan trọng, là các nguồn tư liệu vật chất rất xác thực, cung cấp cơ sở cho việc nghiên cứu xây dựng nội dung Hồ sơ di sản trình UNESCO, đặc biệt là phù hợp với các Tiêu chí của UNESCO nêu dưới đây.

Tiêu chí (ii): Vào những thế kỷ đầu sau Công nguyên, lần đầu tiên trong lịch sử, một hệ thống kinh tế thế giới được thiết lập thông qua một số tuyến đường thương mại châu Á nối liền Trung Quốc, Đông Nam Á qua Ấn Độ, Vịnh Ba Tư, Địa Trung Hải... Trong hệ thống đó, đô thị Óc Eo - Ba Thê nổi lên như một khu vực có trình độ sản xuất và thương mại phát triển nhất Đông Nam Á, nối liền giao thương giữa phương Đông và phương Tây.

Tiêu chí (iii): Trong không gian tự nhiên và xã hội tương đối tách biệt, tính bản địa của văn hóa Óc Eo đã được hình thành trong một quá trình vận động và phát triển lâu dài từ giai đoạn Tiền Óc Eo, thế kỷ II - I trước Công nguyên, đến giai đoạn Hậu Óc Eo, khoảng thế kỷ VIII - IX sau Công nguyên. Tính bản địa đó được thể hiện rõ qua quy hoạch đô thị, kỹ thuật xây dựng các công trình kiến trúc nhà sàn, các công trình kiến trúc tôn giáo, tín ngưỡng, và các xưởng chế tác thủ công (đồ gốm, đồ trang sức...). Các loại hình di vật của văn hóa Óc Eo đều thể hiện trình độ kỹ thuật và tư tưởng nghệ thuật rất cao.

Tiêu chí (v): Sống ở vùng đồng bằng thấp trũng, tiếp xúc gần với biển, ngập lụt theo mùa, xâm nhập mặn... nhưng cộng đồng cư dân cổ Óc Eo đã biết thích nghi với môi trường, vận dụng sáng tạo các quy luật tự nhiên để tồn tại. Họ đã biết đào nhiều kênh mương lớn khai thông ra biển cả, kết nối liền vùng để canh tác nông nghiệp, khai thác thủy hải sản, phát triển thủ công nghiệp và giao lưu kinh tế, văn hóa, đưa vùng đất đầm lầy ven biển trở thành đô thị và khu cư trú sầm uất và nổi tiếng trong nhiều thế kỷ sau Công nguyên.

Có thể đánh giá rằng, kết quả của Đề án đã góp phần minh chứng và làm sáng rõ hơn vị trí, vai trò và các giá trị cơ bản của khu di tích Óc Eo - Ba Thê và Nền Chùa trong lịch sử văn hóa Óc Eo và vương quốc Phù Nam. Đặc biệt là cung cấp nhiều tư liệu khoa học quan trọng, thiết thực trong việc nghiên cứu xây dựng nội dung Hồ sơ khoa học đề cử UNESCO xem xét công nhận Khu di tích khảo cổ học Óc Eo - Ba Thê là di sản văn hóa thế giới trong tương lai. Đây chính là thành quả khoa học rất quan trọng mà Đề án đã đạt được.

Để hướng tới nhận thức mới, sâu sắc và toàn diện hơn về văn hóa Óc Eo, đồng thời tiếp tục làm sáng rõ hơn giá trị lịch sử, văn hóa và mối quan hệ của đô thị cổ Óc Eo trong giao lưu kinh tế, văn hóa với khu vực và thế giới trong giai đoạn 10 thế kỷ đầu Công nguyên; cung cấp thêm những bằng chứng, các dữ liệu khoa học liên quan đến di sản văn hóa Óc Eo trong bối cảnh văn hóa châu Á; làm sáng tỏ hơn những giá trị nổi bật của Khu di tích khảo cổ Óc Eo - Ba Thê (An Giang) trong việc xây dựng Hồ sơ trình UNESCO công nhận là di sản văn hóa thế giới, và góp phần thiết thực vào chiến lược bảo tồn và phát huy giá trị di sản của khu di tích Óc Eo - Ba Thê trong tương lai, Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam và Ủy ban Nhân dân tỉnh An Giang phối hợp đồng chủ trì tổ chức Hội thảo khoa học quốc tế tại Thành phố Long Xuyên, tỉnh An Giang vào ngày 17 tháng 11 năm 2023 với chủ đề "***Văn hóa Óc Eo trong bối cảnh văn hóa Châu Á***".

Đây là Hội thảo khoa học quốc tế lần đầu tiên được tổ chức tại Việt Nam về văn hóa Óc Eo. Hội thảo này có ý nghĩa rất quan trọng trong việc công bố những kết quả

và thành tựu nghiên cứu khoa học mới của Đề án Óc Eo thực hiện năm 2017-2020, đồng thời đây cũng là cơ hội để trao đổi học thuật mang tính quốc tế, góp phần tuyên truyền, quảng bá sâu rộng đến giới khoa học trong nước và quốc tế và công chúng về những giá trị nổi bật của di sản văn hóa Óc Eo và vương quốc Phù Nam.

Mục đích chính của Hội thảo là nhằm tổng kết, đánh giá kết quả khai quật, nghiên cứu khảo cổ học tại Khu di tích Óc Eo – Ba Thê (An Giang) và Nền Chùa (Kiên Giang) thực hiện từ năm 2017 - 2020; tiếp tục làm sáng rõ hơn giá trị lịch sử, văn hóa và mối quan hệ của đô thị cổ Óc Eo trong giao lưu kinh tế, văn hóa với khu vực và thế giới trong giai đoạn 10 thế kỷ sau Công nguyên; làm sáng rõ và sâu sắc hơn những giá trị nổi bật của di tích Óc Eo – Ba Thê trong văn hóa Óc Eo ở Nam Bộ và lịch sử vương quốc Phù Nam.

Nội dung Hội thảo tập trung vào 5 chủ đề chính sau đây:

Chủ đề 1. Tổng kết, đánh giá kết quả khai quật, nghiên cứu khảo cổ học tại Khu di tích Óc Eo - Ba Thê (An Giang) và Nền Chùa (Kiên Giang), năm 2017-2020;

Chủ đề 2. Văn hóa Óc Eo và Vương quốc Phù Nam trong bối cảnh lịch sử, văn hóa Đông Nam Á và châu Á;

Chủ đề 3. Mạng lưới hải thương quốc tế và vai trò của đô thị cổ Óc Eo trong bối cảnh đô thị cổ ở Đông Nam Á và châu Á trước thế kỷ 10;

Chủ đề 4. Những giá trị nổi bật toàn cầu của khu di tích Óc Eo – Ba Thê ;

Chủ đề 5. Nghiên cứu, bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa Óc Eo – Ba Thê.

Các chủ đề của hội thảo sẽ tập trung phân tích làm rõ các vấn đề liên quan trực tiếp đến những phát hiện khoa học mới, các giá trị nghiên cứu mới, mang tính cốt lõi, phản ánh tính xác thực và những giá trị nổi bật toàn cầu của di sản văn hóa Óc Eo, vương quốc Phù Nam nói chung, khu di tích khảo cổ học Óc Eo – Ba Thê nói riêng.

Kết quả của Hội thảo dự kiến sẽ cung cấp thêm nhiều tư liệu khoa học mới, đặc biệt là những nhận định mới mang tính học thuật về lịch sử hình thành và phát triển của văn hóa Óc Eo, đô thị cổ Óc Eo, nhất là các vấn đề liên quan đến vương quốc Phù Nam trong lịch sử như: Văn hóa Óc Eo và Vương quốc Phù Nam trong bối cảnh lịch sử, văn hóa Đông Nam Á và châu Á; Mạng lưới hải thương quốc tế và vai trò của đô thị cổ Óc Eo trong bối cảnh đô thị cổ ở Đông Nam Á và châu Á trước thế kỷ X; Những giá trị nổi bật của khu di tích Óc Eo – Ba Thê... Đây là những vấn đề khoa học quan trọng góp phần thiết thực và hiệu quả cho quá trình nghiên cứu xây dựng Hồ sơ di sản đề cử Khu di tích Óc Eo – Ba Thê trình UNESCO công nhận là Di sản văn hóa thế giới.

Chúng ta biết rằng, kể từ khi được phát hiện và nhất là từ những công bố khoa học về văn hóa Óc Eo của L. Malleret (1959-1962), đã có hàng trăm công trình khoa học trong và ngoài nước về văn hóa này và di chỉ khảo cổ Óc Eo - Ba Thê đã được công bố; nhiều hội thảo chuyên sâu đã được tổ chức vào các năm 1984, 2004, 2009, 2018 và 2019; hàng trăm nhà khoa học, sử học, khảo cổ học quốc tế (Pháp, Hoa Kỳ, Nhật Bản, Italia, Ấn Độ, Hàn Quốc, Nga, Australia, Thái Lan...) đã đến các di chỉ khảo cổ học văn hóa Óc Eo ở Nam Bộ để nghiên cứu.

Nhưng từ đó đến nay, chúng ta vẫn chưa tổ chức hội thảo khoa học quốc tế về văn hóa Óc Eo và vương quốc Phù Nam hay các vấn đề khoa học có liên quan đến các

nội dung này. Do đó, đây là hội thảo khoa học quốc tế lần đầu tiên được tổ chức tại Việt Nam. Nói như vậy để khẳng định thêm ý nghĩa to lớn, tầm quan trọng đặc biệt và những giá trị khoa học mà hội thảo quốc tế này được kỳ vọng sẽ mang lại.

Tham dự Hội thảo có các nhà khoa học nổi tiếng trong nước đến từ các viện nghiên cứu khoa học, các trường đại học, các bảo tàng gồm các chuyên gia trong lĩnh vực khảo cổ học, di sản học, văn hóa học, sử học, xã hội học và khoa học tự nhiên... và các nhà khoa học quốc tế đến từ Pháp, Australia, Nhật Bản, Hàn Quốc, Trung Quốc, Singapore, Campuchia...

Hội thảo đã nhận được gần 60 bài tham luận của các học giả trong nước và quốc tế, trong số đó Ban tổ chức đã lựa chọn 49 bài để in trong Kỷ yếu hội thảo, đồng thời cũng đã lựa chọn 17 bài tham luận sẽ trình bày tại Hội thảo, trong đó có 5 tham luận của các học giả quốc tế, 12 tham luận của các học giả Việt Nam. Nội dung các tham luận đã bám sát nội dung của 5 chủ đề nêu trên, và có nhiều kết quả nghiên cứu mới liên quan đến văn hóa Óc Eo và vương quốc Phù Nam trong diễn trình lịch sử Việt Nam và khu vực châu Á, thể hiện sự tâm huyết cùng những đóng góp quan trọng của các nhà khoa học trong nước và quốc tế.

